

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN
CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 37.022:811.133.1(043.2)

SAVA ANASTASIA

**METODOLOGIA EURISTICĂ DE DEZVOLTARE A
COMUNICĂRII ORALE ÎN LIMBA FRANCEZĂ
A STUDENȚILOR**

Specialitatea 533.01 Pedagogie universitară

**Rezumatul
tezei de doctor în științe ale educației**

CHIȘINĂU, 2025

Teza a fost elaborată în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Conducător științific:

SOLCAN Angela, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”

Referenți oficiali:

1. **ZBANȚ Ludmila**, dr. hab., prof. univ., USM
2. **DODU-SAVCA Carolina**, dr., conf. univ., ULIM

Membri ai Consiliului științific specializat:

3. **GHICOV Adrian**, dr. hab., conf. univ., UPS „Ion Creangă” – **președinte**
4. **VACARCIUC Mariana**, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” – **secretar științific**
5. **BARBĂNEAGRĂ Alexandra**, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”
6. **GUȚU Vladimir**, dr. hab., prof. univ., USM
7. **AVORNICESĂ Natalia**, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”

Susținerea tezei va avea loc la 24 iunie 2025, ora 10.00, în ședința Consiliului Științific Specializat **D 533.01-24-81** din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, **blocul de studii nr. 3, et. 1, Clasa Viitorului**, str. Ion Creangă 1, MD-2069.

Rezumatul și teza de doctorat pot fi consultate pe pagina web a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (www.upsc.md) și pe pagina web a ANACEC (www.anacec.md).

Rezumatul a fost expediat la __23 mai 2025__

Secretar științific al CȘS: _____ VACARCIUC Mariana, dr., conf. univ.

Conducător științific: _____ SOLCAN Angela, dr., conf. univ.

Autor: _____ SAVA Anastasia

CUPRINS

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....	4
CONȚINUTUL TEZEI	9
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	23
BIBLIOGRAFIE	26
LISTA SELECTIVĂ A PUBLICAȚIILOR LA TEMA TEZEI.....	28
ADNOTARE (română, rusă, engleză).....	30

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate sunt determinate de reformele sistemului educațional național și european care pun accent pe revizuirea abordărilor didactice în învățarea limbilor străine. În acest context, o atenție deosebită este acordată abordării euristice a predării, învățării și evaluării, care vizează dezvoltarea abilităților de comunicare orală la studenți.

Valorizarea metodologiei euristice în învățământul superior implică angajarea studenților în activități de comunicare activă, deoarece a învăța să comunici într-o limbă străină înseamnă nu doar să cunoști structurile lingvistice, ci, mai ales, să te afirmi prin antrenarea plenară a potențialului individual în comunicare. Prioritare devin competențele comunicative ce favorizează adaptarea într-un mediu în continuă schimbare și integrarea profesională a viitorilor specialiști.

La nivel mondial, tendința de racordare a politicii educației la sistemul de valori al lumii contemporane *evidențiază necesitatea dezvoltării comunicării orale în limba franceză prin metoda euristică*, care se reflectă prin flexibilitatea exprimării, mobilitatea comunicării și relaționarea eficientă în context profesional. Educația globală abordează critic metodologiile specifice de studiere a limbilor străine și motivează pentru valorificarea euristică a contextelor de învățare, a dialogului intercultural și a comunicării.

Dezvoltarea abilităților de comunicare orală ale studenților în limba franceză impune o analiză aprofundată a curriculumului universitar, având în vedere necesitatea implementării unei metodologii euristice de predare-învățare-evaluare. Această abordare se dovedește esențială pentru consolidarea competențelor de comunicare ale studenților. În procesul de învățare a limbilor străine, metodologia joacă un rol fundamental, generând reflecții teoretice și, în mod special, deschizând calea către utilizarea inovativă a tehnologiilor didactice comunicative. Scopul acestei implementări este de a eficientiza activitatea didactică în învățământul superior, contribuind la o mai bună formare a competențelor lingvistice ale studenților.

Necesitatea cercetării metodologiei euristice de formare profesională rezultă din conținutul documentelor de politici ale educației, lansate în aria didacticii limbilor străine la nivel național și internațional, care reflectă argumente semnificative privind importanța comunicării într-o limbă străină: Codul Educației al Republicii Moldova [13], Cadrul de Referință al Curriculumului Național, Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020” [36], Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: învățare, predare, evaluare [8], Volumul complementar al CECRL 2018 [9], Agenda de dezvoltare globală, 2030 [40], Notă de concept privind viziunea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030” [41], Strategia de dezvoltare „Educația-2030”.

Orientarea învățământului superior către dezvoltarea competențelor studenților reprezintă, potrivit autoarelor Bîrnaz N.[5] și Goraș-Postică V. [22], o dimensiune fundamentală a politicilor educaționale. Acestea subliniază importanța unui curriculum centrat pe competențe, a standardelor de competență și a evaluării acestora, ca piloni ai educației de calitate. În acest context, dezvoltarea competenței de comunicare într-o limbă străină devine o prioritate, iar centrul procesului educativ trebuie să fie studentul, care trebuie să dobândească o aptitudine euristică. Aceasta este definită nu doar ca abilitatea de a învăța și aplica cunoștințe noi prin auto-descoperire și reflecție activă, ci și ca o capacitate de a accepta noi experiențe, de a utiliza limba-

țintă pentru a căuta, a înțelege și a transmite informații, precum și de a integra noile tehnologii în acest proces [8, p. 91].

Cadrul European de Referință vizează competențele-cheie necesare pentru învățarea pe tot parcursul vieții: competența de alfabetizare, competențele multilingvistice, competențele digitale, competențe sociale și competența de a învăța să înveți, competențe antreprenoriale, competențe de expresie culturală etc. Comunicarea în limba străină, conform CECRL, este analizată din perspectivă: lingvistică, sociolingvistică, pragmatică și pluri/interculturală. Competența lingvistică include cunoștințele și capacitățile lexicale, gramaticale, semantice, fonetice și ortografice specifice sistemului unei limbi [9, p. 18]. Vocația învățământului contemporan este aceea de a forma indivizi capabili să gestioneze informațiile, să transforme datele stocate în memorie într-un instrument eficient pentru căutare, cercetare și descoperirea unor noi adevăruri. Această tendință duce la folosirea pe scară largă a acelor metode care-i învață pe studenți să folosească informațiile, să le verifice în sprijinul obținerii altor informații. În acest sens, învățământul formativ solicită didacticii actuale noi deziderate, care includ implementarea unor metode moderne de instruire, utilizarea lor eficientă, cât și obținerea rezultatelor scontate punând accent pe *metoda euristică*, bazată pe reflecție, gândire, descoperire, inovație, implicare. [11, p. 53]

Metodologia euristică reprezintă o abordare didactică activă, cu un caracter preponderent aplicativ, esențială pentru studiul limbilor străine. Ea apare ca o reacție la formalismul adoptat anterior în predarea limbilor străine și facilitează atingerea obiectivelor educaționale. Aplicarea acestei metodologii le permite studenților să pătrundă în universul cercetării și al comunicării profesionale, contribuind astfel la obținerea unor performanțe superioare în învățarea limbilor străine. Printre beneficiile principale se numără: sporirea motivației pentru învățare, dezvoltarea competenței de comunicare orală, formarea competențelor interculturale, abilitatea de a analiza și aplica cunoștințele în practică, capacitatea de a formula ipoteze și de a propune soluții originale, precum și dezvoltarea aptitudinilor de investigare.

Conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, metodologia euristică contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității studenților, dezvoltându-le aptitudinile euristice în sensul utilizării limbii străine ca mijloc de cunoaștere pentru a înțelege, a transmite informații și a acumula noi experiențe [8, p. 90].

Conținuturile propuse se racordează la Strategia de dezvoltare „Educația-2030”, al cărei cadru conceptual, metodologic, axiologic și praxiologic constituie fundamentul principal al politicilor educaționale implementate în învățământul superior. Unul dintre elementele sale esențiale este *educația interculturală și multilingvă*, care joacă un rol crucial în procesul de învățare a limbilor străine.

Descrierea situației în domeniu și identificarea problemei de cercetare. Metoda euristică se află în atenția mai multor cercetători din ultimele decenii, fiind tratată ca și „metodă euristică” „metodologie euristică”, „demers euristic” „strategie euristică” „euristicitate” „învățare prin descoperire”: Apostol C. [2], Callo T. [10], Cerghit I. [11], Gavenea A. [21], Guțu V. [23], Lupu I. [26], Patrascu D. [28], Rieunier A. [32], Sava A. [33, 34], Vincent Cl.P. [38], Hutorskoï A.V. [39]. Relevante sunt cercetările evoluției conceptului de *comunicare, comunicare orală* Abric J. C.[1], Baylon C., Mignon X. [3], Ciobanu O. [12], Craig R.T. [14], Dance F. E. [16], Dinu M. [17], Bougnoux D. [7], Callo T. [10], Fiske J. [19], Lohisse J. [25], McQuail D., [27], Pânisoară O. [29], Pârnu I. [30], Sava A. [35]; *didactica limbilor străine*: Bocoș M. [6], Cuq J.-

P., Gruca I. [15], Dospinescu V. [18], Gaonac'h D. [20], Haham E.I. [24], Puren Ch. [31], Rieunier A. [32], Solcan A. [36].

Constatăm, relevanța formării competențelor de comunicare la studenți, care este un domeniu vast cu aspecte puțin valorizate, fapt demonstrat prin recomandările recente ale specialiștilor europeni în ceea ce privește învățarea limbilor moderne care evidențiază valoarea socioculturală a competenței de comunicare orală în limba străină ca factor determinant în integrarea profesională. Pentru ca studentul să comunice într-o limbă străină, trebuie să fie ghidat și inițiat în utilizarea metodelor euristice pentru a se integra în societate, a comunica fluent în limba franceză, pentru a se descurca în orice situație a vieții cotidiene. Luând în considerare specificul predării limbilor străine, metodologia euristică generează mecanisme formative de dezvoltare a abilităților de comunicare bazate pe principii didactice inovative de orientare euristică. Contextul elucidat generează **problema de cercetare:** *Care sunt fundamentele teoretico-praxiologice necesare conceptualizării metodologiei euristice pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților în procesul de predare-învățare-evaluare universitară?*

Scopul cercetării constă în conceptualizarea, fundamentarea științifică și valorificarea în contextul universitar a Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică.

Ipoteza cercetării: Metodologia formării profesionale a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză va fi eficientă dacă:

- ✓ vor fi stabilite fundamentele teoretice și praxiologice privind metodologia euristică pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților;
- ✓ va fi determinat specificul dezvoltării comunicării orale în limba franceză a studenților în context universitar;
- ✓ vor fi evaluate produsele curriculare universitare din perspectiva abordării euristice a studiului limbii franceze;
- ✓ va fi elaborat Modelul pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică;
- ✓ vor fi descrise valorile experimentale ale studenților în cadrul studierii limbii franceze.

Obiectivele cercetării deduse din scopul investigației vizează:

1. stabilirea fundamentelor teoretice și praxiologice ale metodologiei euristice;
2. determinarea specificului dezvoltării comunicării orale a studenților în limba franceză prin metodologia euristică;
3. analiza produselor curriculare universitare din perspectiva abordării euristice a studiului limbii franceze;
4. elaborarea și validarea Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică;
5. conceperea demersului experimental de valorificare a metodologiei euristice la nivel de proces și de produs;
6. descrierea valorilor experimentale ale comunicării orale în limba franceză ale studenților.

Metodologia cercetării științifice se constituie din *metode teoretice* (analiza și sinteza teoriilor, concepțiilor, ideilor, viziunilor cercetătorilor în domeniu, metoda ipotetico-deductivă;

metoda comparativă, metoda descriptivă), *metode interpretative* – hermeneutica analitică, analiza cantitativă și calitativă a datelor, interpretarea datelor cantitative, structurarea interpretativă a figurilor și tabelelor; *metode empirice* (observația, convorbirea, testul, chestionarul, probe practice, experimentul pedagogic).

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în abordarea teoretică și praxiologică a metodologiei euristice de predare-învățare-evaluare a limbii franceze orientate spre dezvoltarea competențelor de comunicare orală a studenților; cercetarea și descrierea metodologiei euristice pentru comunicarea orală în limba franceză a studenților; conceptualizarea Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică; elaborarea și valorificarea praxiologică a activităților de studiere a limbii franceze; evaluarea experimentală a potențialului comunicativ al studenților în cadrul orelor de limbă franceză; descrierea valorilor experimentale ale comunicării orale a studenților în limba franceză.

Problema științifică soluționată în cercetare rezidă în fundamentarea teoretică, elaborarea Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică, fapt care a reperat Mecanismul abordării metodologiei euristice a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză, ce vor contribui, prin reperate metodologice propuse, la eficientizarea procesului de predare-învățare-evaluare a limbii franceze.

Semnificația teoretică a cercetării este confirmată prin elucidarea și delimitarea semnificației conceptelor de comunicare orală și metodologie euristică; valorificarea modelelor comunicării; stabilirea fundamentelor teoretice privind metodologia euristică de dezvoltare a comunicării orale a studenților în limba franceză; determinarea specificului dezvoltării comunicării orale în limba franceză a studenților, elaborarea și descrierea Mecanismului abordării metodologiei euristice a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză.

Valoarea aplicativă a cercetării rezultă din contribuția praxiologică la dezvoltarea didacticii limbii franceze în învățământul universitar prin elaborarea Mecanismului abordării metodologiei euristice a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză, conceptualizarea și validarea experimentală a Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin intermediul cercetărilor experimentale efectuate în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, prin valorificarea reperelor teoretice și praxiologice elaborate și structurate în Modelul pedagogic de dezvoltare a comunicării orale prin metodologia euristică a studenților în limba franceză.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Ideile de bază și rezultatele investigației au fost discutate în cadrul participărilor și organizărilor de seminare metodologice la tema de cercetare în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Rezultatele cercetării au fost examinate, discutate și aprobate în cadrul ședințelor catedrei Filologie Romanică din cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine, a conferințelor științifice naționale și internaționale, seminarelor metodologice realizate în urma stagiilor efectuate în Bulgaria (CREFECO), Franța (Universitatea Francophonie din Nice, Centrul Internațional de studii pedagogice din Nantes, Universitatea din Besançon).

Rezultatele principale ale investigației teoretice și ale studiului experimental au fost promovate în cadrul comunicărilor la: conferința științifică internațională „*Interdisciplinaritate și*

dialog multicultural”, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România, 26-27 septembrie 2019; Séminaire International universitaire de recherche „*La jeunesse francophone. Discours, texte, contextes en dialogue*”, Université de Craiova, 21-22 mars 2011, România; conferința științifică internațională «*Francophonie et rapprochement des cultures*», Universitatea «Lucian Blaga» din Sibiu, România, 2010; la conferințele științifice internaționale organizate în Republica Moldova: colocviu internațional „*Pratiques innovantes de l’enseignement / apprentissage du français précoce*”, Chisinau, ULIM – Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România, 16 octombrie, 2020; conferința științifică internațională aniversară „*80 de ani ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*” 8-9 octombrie 2020; Conferința științifică internațională „*Probleme actuale ale lingvisticii și didacticii limbilor străine*”, UPSC, 26 noiembrie, 2020; Conferința științifică internațională „*Știință și educație: noi abordări și perspective*”, 24-25 martie 2023; conferința internațională „*L’essor des TIC: changement du paradigme de l’enseignement/apprentissage des langues étrangères*”, UPSC, 2012; colloque international des sciences du langage «*Eugen Coșeriu*» (Chișinău – Suceava - Cernăuți) XI-eme edition, Chișinău, 12-14 mai 2011; la conferințe științifice naționale cu participare internațională la: Conferința Științifică Națională cu Participare Internațională „*Probleme ale științelor socioumanistice și ale modernizării învățământului*”, UPSC, 25 martie 2022; Conferința Națională cu participare Internațională „*Multilingvism, interculturalitate și paradigme didactice în predarea limbilor străine*”, UPSC, 29 noiembrie 2021; Conferința practico-științifică cu participare internațională „*Probleme actuale ale lingvisticii și didacticii limbilor străine*”, UPSC, 24-25 aprilie 2018; conferința științifică cu participare internațională „*Dimensiuni ale educație centrate pe cel ce învață: Din experiența de succes a cadrelor didactice*”, USM, 21-22 septembrie 2011, etc.; prin articole în reviste științifice publicate: „*Dezvoltarea comunicării orale și a gândirii creative la lecția de limbă străină*”, revista *Univers Pedagogic*, nr. 2(54), 2017; „*L’enjeu didactique de la communication interculturelle dans l’enseignement/apprentissage du FLE*”. La *Francopolyphonie*, nr. 2(7) 2012, Cat.B; *Efectul performativ al comunicării orale în predarea/ învățarea limbilor străine*. In: *Intertext*, nr. 3-4, 2011, Cat. C.

Publicațiile la tema tezei: În total sunt elaborate 28 publicații științifice, dintre care un dicționar francez-român/român-francez și un glosar de termeni; 4 articole în reviste științifice (2 articole în reviste cu impact internațional; 2 – în reviste de categoria B); 22 articole științifice în culegerile Conferințelor Științifice Naționale și Internaționale.

Volumul și structura tezei: 147 pagini text de bază, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie (220 surse), anexe (15).

Cuvinte - cheie: comunicare, comunicare orală în limba franceză, comunicare didactică, competență comunicativă, învățământ universitar, metodologie euristică, strategie euristică, valori ale comunicării orale în limba franceză, studenți.

Sumarul compartimentelor tezei

În *Introducere* sunt reflectate reperele conceptuale ale cercetării, este argumentată actualitatea și importanța temei de cercetare, este formulată problema, scopul și obiectivele investigației; varianta de soluționare propusă. La fel, sunt concretizate ipoteza și obiectivele cercetării; metodologia și metodele aplicate în cercetare; valoarea teoretică și aplicativă, care confirmă din punct de vedere epistemologic, metodologic și praxiologic semnificația practică, noutatea și originalitatea demersului investigational.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea precizează reperele conceptuale ale cercetării, este argumentată actualitatea și importanța temei de cercetare, este formulată problema, scopul și obiectivele investigației; varianta de soluționare propusă. La fel, sunt concretizate ipoteza și obiectivele cercetării; metodologia și metodele aplicate în cercetare; valoarea teoretică și aplicativă, care confirmă din punct de vedere epistemologic, metodologic și praxiologic semnificația practică, noutatea și originalitatea demersului investigational.

Capitolul 1, *Fundamente teoretice privind metodologia euristică de formare a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză* reflectă abordări teoretice a termenului de metodă euristică; delimitări conceptuale și metodologice ale comunicării orale; instrumentele comunicării, sistemul funcțional și modelele comunicării; particularitățile specifice în dezvoltarea comunicării orale a studenților în studierea limbii franceze.

La o examinare retrospectivă, **metoda euristică** este definită și interpretată în context larg, social și didactic. Însuși termenul de *euristică* provine din greacă *heuriskein*=a găsi, a afla, a descoperi, fiind utilizat încă din antichitate și care în perspectivă istorică, valorifică „maieutica” lansată de Socrate ce promovează „arta de a moși spiritul”. Metoda euristică este un mod eficace de învățare, care presupune dezvoltarea unei personalități independente în activitatea intelectuală și creativă, deoarece studentul în momentul achiziționării a noilor informații trebuie să înțeleagă noile concepte, să le prelucreze, să analizeze/să sintetizeze, să generalizeze și să aplice în mod independent informațiile noi având ca scop rezolvarea unei sarcini/probleme. Așadar, studentul devine nu numai subiect al educației, ci și generator a noilor idei. Tocmai din acest considerent, aplicarea metodei euristice în cadrul lecției de limbă franceză, îi conferă limbii funcționalitate.

Astfel, metodologia euristică, în general, și cea de cercetare/descoperire, în particular, generează activitatea intelectuală a studentului, obligându-l să chibzuiască în procesul de predare-învățare-evaluare și stimulându-i capacitatea de asociere, analiză, sinteză, aplicare, creativitate. Noua metodologie didactică, adecvată obiectivelor învățământului actual, necesită o re poziționare a metodelor și mijloacelor de învățământ existente, astfel încât să conducă la activizarea optimă a studenților atât în planul intelectual, cât și în cel narativ, să asigure cultivarea atitudinii euristice, investigatoare, formarea spiritului de inițiativă. Este necesară utilizarea metodelor cu caracter mobilizator, care să majoreze potențialul intelectual al studenților prin angajarea lor la un efort personal intelectual în procesul învățării, având ca rezultat o formare profesională eficientă formativă.

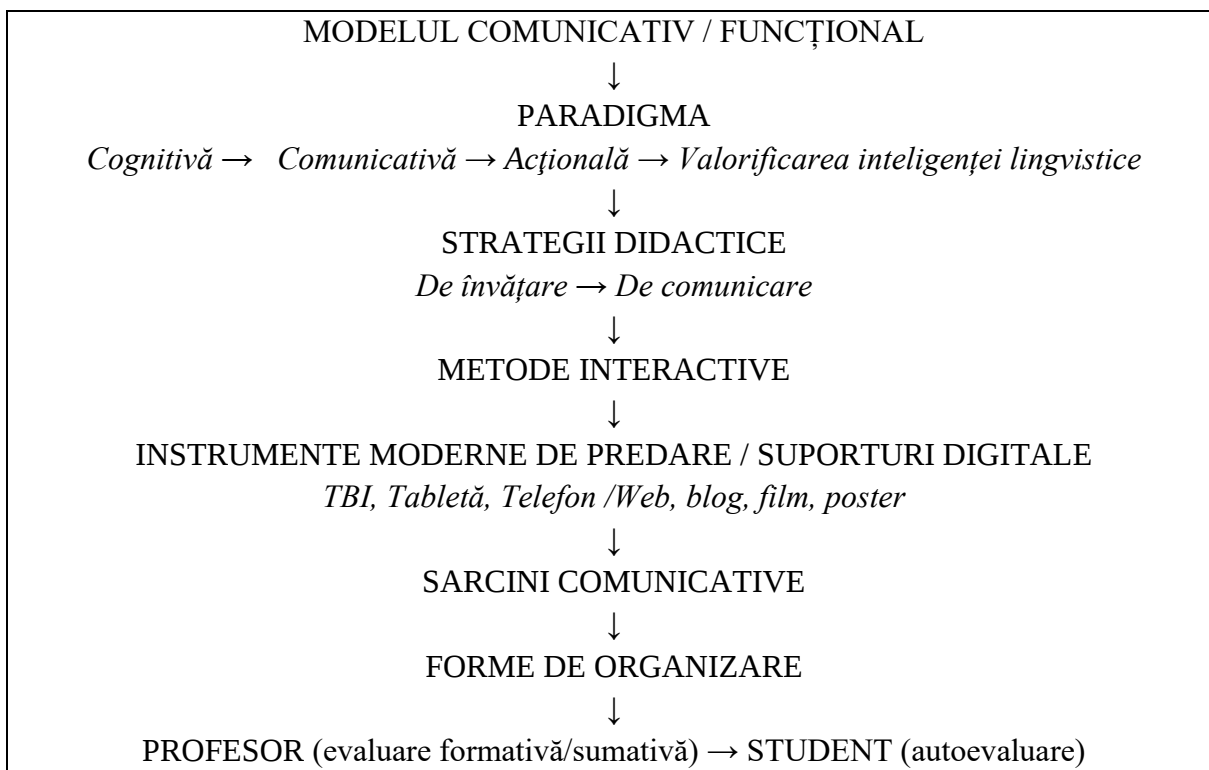
În acest sens, un rol important îi revine metodei euristice/de descoperire/cercetare, și anume ca studenții să fie implicați în procesul instruirii cu propriile lor opinii, profesorului revenindu-i sarcina să sprijine prin întrebări „de descoperire” reactualizarea cunoștințelor achiziționate anterior, să-l ghideze în explorarea acestor informații prin gândirea sa. Metodologia euristică este tratată diferit, spre exemplu cea din spațiul estic este bazată pe un concept clar care pune evidență câteva elemente importante: un nou tip de învățare ce presupune atât activitatea elevului cât și a profesorului, variantă de dirijare și autodirijare orientată spre soluționarea problemei ce mărește câmpul de cunoaștere. Metodologia euristică a limbilor romanice scoate în evidență următoarele elemente importante: activitatea cognitivă, creativă a studentului, reflectare, transfer de cunoștințe, investigare. Comparând aceste metodologii, în practica universitară ar fi acceptabilă metodologia didacticienilor francezi. Considerăm că conceptul

metodologiei euristice vizează achiziționarea cunoștințelor noi trecute prin prisma gândirii logice și creative ce ar permite inducția și deducția sarcinilor cognitive/metacognitive.

Prin urmare, didacticienii francezi operează preponderent cu termenul de *învățare prin descoperire* și de aceea, termenului de *euristică*, i se atribuie alt sens, cel de *hartă mintală euristică*, concept utilizat pe larg în didactica franceză menit pentru a facilita învățarea/cercetarea. Adeseori, prin euristică se înțelege o totalitate de mecanisme proprii omului, prin intermediul cărora se generează procedee îndreptate spre soluționarea sarcinilor creative. Obiectul ei de bază este activitatea creativă a omului.

În ceea ce privește comunicarea, aceasta este tratată ca element primordial al existenței umane, iar epoca modernă a reprezentat boom-ul comunicării, care a evoluat sub diferite aspecte, fiind obiectul unei analize clasice și moderne. Astfel, în ultimii 50 de ani, știința comunicării s-a îmbogățit cu definiții multiple. După Ciobanu O. ies în evidență trei curente de idei considerate deja clasice: *modelul cibernetic*, *abordarea empirico – functionalistă* și *modelul semiotic (lingvistic)*. Cercetătoarea consideră că, astăzi, comunicarea trebuie înțeleasă ca o comprehensiune reciprocă, ca intercomprehensiune (accent la subiectivitatea altuia, la intențiile și motivele sale) iar noile modele ale comunicării iau în considerare circularitatea comunicării (alternanța participanților la procesul de comunicare în rolurile de emițător și receptor), deosebirile individuale în stăpânirea codurilor de comunicare, rolul opiniilor și al atitudinilor în procesul comunicării, importanța contextului social și cultural al schimbului, inclusiv în cazul comunicării educaționale [12, p. 13].

Prezentăm în continuare un model, ce ar servi la o dezvoltare eficientă a comunicării în context universitar:

Figura 1.1. Modelul de dezvoltare eficientă a comunicării

Necesitatea elaborării modelului de dezvoltare eficientă a comunicării este justificată de dificultățile comunicării în limba franceză în cadrul unei lecții la nivel universitar. Acest lucru se

datorează eterogenității studenților în ceea ce privește studiile lor și diferitele niveluri de dobândire a structurilor lingvistice ale limbii țintă. În fața acestei situații și având în vedere dublul obiectiv al predării/învățării limbii străine, obiect de studiu și obiect de comunicare, am elaborat un model de dezvoltare eficientă a comunicării.

În urma elucidării conceptelor de metodologie euristică, comunicare orală, propunem o definiție actualizată: metodologia euristică în dezvoltarea comunicării orale în studierea limbii franceze reprezintă totalitatea tehnicilor utilizate de cadrul didactic în vederea instruirii prin cercetare și descoperire, în cadrul căror studentul își expune liber, diversitatea de idei și originalitatea în limba franceză prin transmiterea unui mesaj oral fluent, creativ. Această metodologie va contribui la dezvoltarea comunicării orale a studenților în limba franceză.

În capitolul 2, *Repere conceptuale ale formării studenților pentru comunicare în limba franceză în învățământul superior*, este prezentată o analiză a demersului predării-învățării-evaluării comunicării orale prin metoda euristică; analiza manualelor universitare din perspectiva integrării metodei euristice; Modelul pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică.

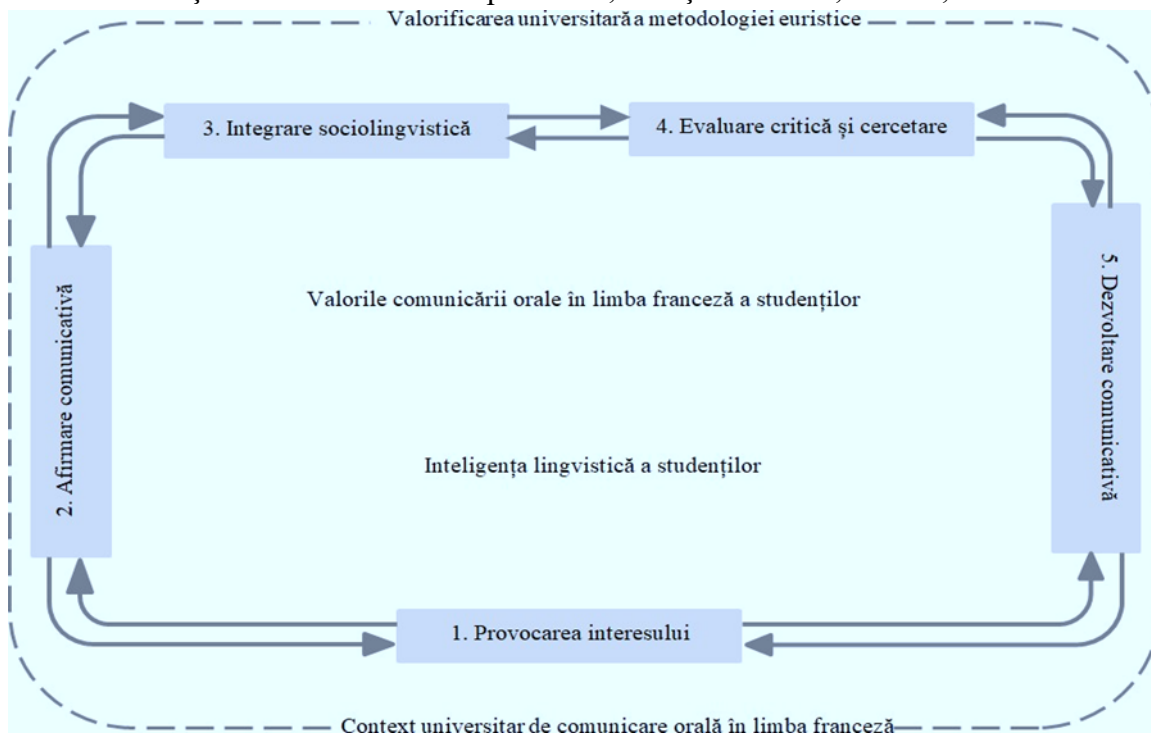
Învățarea euristică se deosebește de alte tipuri ale învățării printr-o abordare metodologică ce presupune: studentul își construiește cunoștințele sale de la început într-un mediu real de cercetare. Pentru aceasta i se propune o temă reală de cercetare (de exemplu: un fenomen al naturii, un eveniment istoric) dar nu cunoștințe de-a gata. Apoi rezultatul obținut se confruntă, împreună cu profesorul cu alte realități. Astfel are loc acumularea individuală a cunoștințelor, a posibilităților, a experienței, a sentimentelor, etc. a studentului. Metoda învățării euristice se bazează pe sarcini ce au un caracter deschis, care nu conțin un răspuns bine definit și corect. Orice element al unei teme propusă spre învățare poate fi redat sub această formă. De ex. Propuneți o variantă a provenienței alfabetului, alcătuiți un proverb la tema dată, alcătuiți un caiet de exerciții, formulați o regulă gramaticală, cercetați fenomenul, etc. Rezultatele obținute vor fi individuale, diferite conform potențialului creativ al fiecăruia. Însă cheia învățării o constituie situația euristică scopul căreia este produsul final individual de învățare (ideea, problema, ipoteza, schema, text) care poate fi unul neprevăzut. Profesorul problematizează situația, propune tehnologia de soluționare, acompaniază în procesul cercetării.

Dacă e să analizăm succint aceste metode și tehnici de instruire euristică, care sunt bazate pe cele 6 niveluri de reflecție ale piramidei lui Bloom, putem afirma că didactica modernă este în permanentă evoluție. Actualmente se acordă o mare atenție *explorării inteligenței pedagogice colective*, care se bazează pe co-dezvoltare și cooperare în baza piramidei lui Bloom, deoarece inteligența colectivă se axează pe aceleași operații de tipul celor 6 elemente ale piramidei : *observare, identificare, comparație, clasificare, categorizare, generalizare, interpretare, formare a propriei opinii, transfer de informație în alt context etc.*

Necesitățile învățământului universitar în contextul metodologiei euristice a condus spre elaborarea mecanismului formării euristice a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză. Astfel, etapele parcursului didactic au fost divizate după cum urmează :

1. Provocarea interesului
2. Afirmare comunicativă
3. Integrare sociolingvistică
4. Evaluare critică și cercetare
5. Dezvoltare comunicativă.

Etapele reflectă în mod evident caracterul aplicativ al metodelor euristice, demonstrat și de tipologia sarcinilor. Ele au drept scop principal stimularea studentului pentru o creștere/dezvoltare personală și îi învață să gândească și să comunice într-un mod autentic și creativ și într-un context concret, astfel contribuind la o învățare eficientă. Nivelul de implicare a subiectului este asigurat de operații specifice dezvoltării unui cadru autentic de învățare, care îl motivează pentru noi subiecte și experiențe, rezolvă probleme, situații simulate în sala de clasă, aplicând cele învățate în rezolvarea unor probleme, situații autentice, familie, comunitate etc.

Figura 2.1. Mecanismul formării euristice a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză

Provocarea interesului

La această etapă sunt realizate mai multe activități cognitive : studentul stabilește un punct de plecare bazat pe cunoștințele proprii, la care pot fi adăugate cunoștințele noi. Scopul principal vizează interesul pentru explorarea subiectului și obiectivul investigației – aspecte importante în menținerea implicării active a tuturor studenților. Atunci când există un scop, studiul este cu mult mai eficient.

Afirmarea comunicativă - este etapa de descoperire a cunoștințelor noi și formarea abilităților. Sarcina principală a acestei etape este menținerea motivației și implicarea activă a studenților.

Integrare sociolingvistică - aspectele sociolingvistice sunt integrate la această etapă, studentul fiind deja conștient de procesul de comunicare în limba străină.

Evaluare critică și cercetare - aceasta implică o analiză a cunoștințelor asimilate, servind ca punct de plecare pentru crearea de idei noi. Studenții își consolidează noile cunoștințe. Ei trebuie să modifice modelul inițial de cunoaștere, introducând noile concepte învățate în prima și a doua fază. Înțelegerea și reflecția sunt sustenabile atunci când informația este plasată într-un cadru contextual care are sens. Prin reformularea a ceea ce a fost înțeles, fiecare elev creează un context personal. Ceea ce este foarte important în această fază este discuția de grup, unde este creată posibilitatea de a face față unei multitudini de modele de gândire. Acesta este momentul

pentru schimb și conceptualizare în procesul de învățare : se face analiză, se afirmă sau să neagă ideea altora, se argumentează propria opinie.

Dezvoltare comunicativă - este cea de-a cincea etapă importantă a mecanismului elaborat unde se pune accentul pe dezvoltarea tuturor competențelor și abilităților în procesul de instruire a studenților.

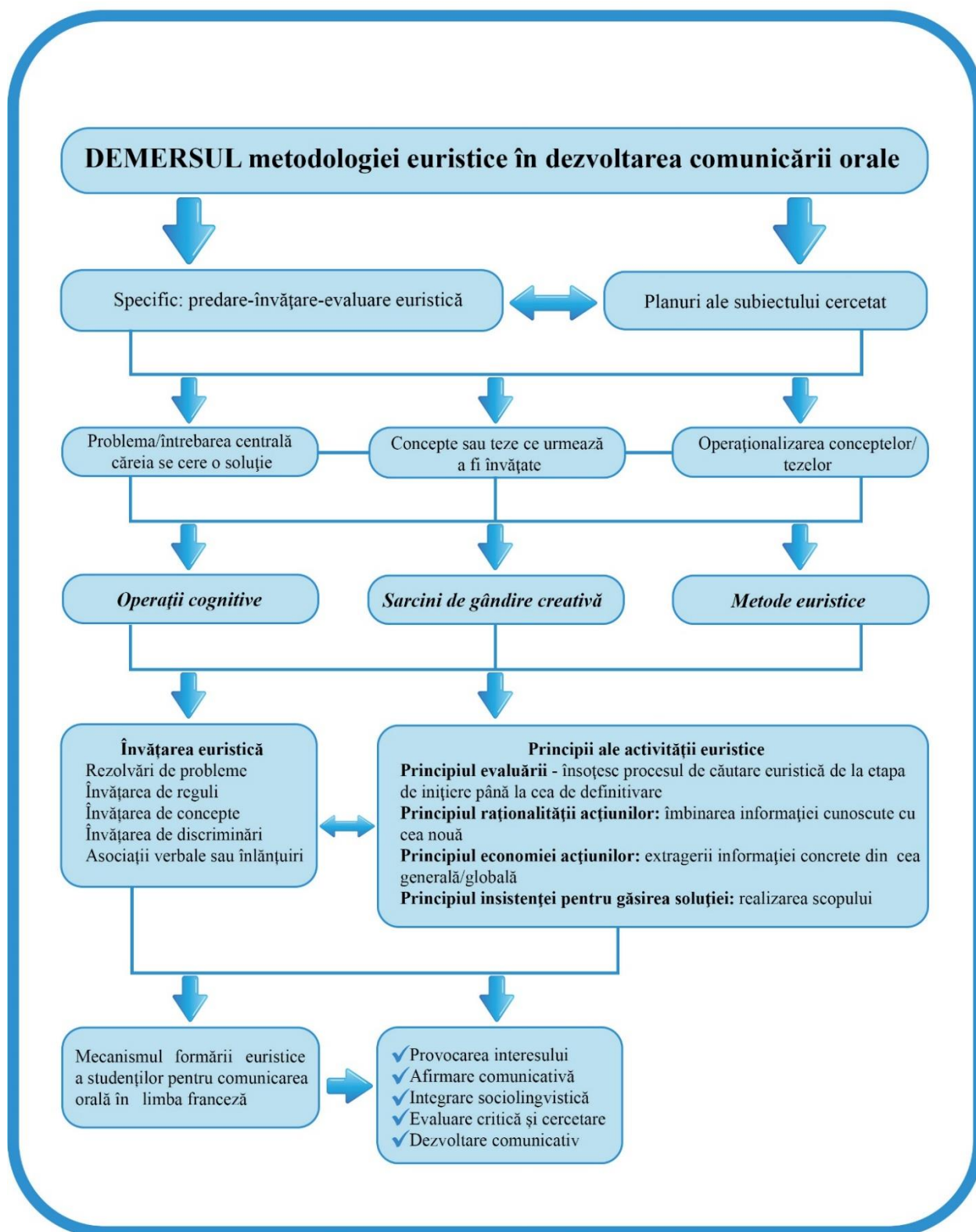
În prezent, în studierea limbii franceze se pune accent pe valorificarea metodelor comunicative, am încercat să vedem în ce măsură este abordată metoda euristică în manualele universitare, aspectul comunicativ și creativ al sarcinilor propuse de către autori în vederea dezvoltării ulterioare a comunicării orale a studenților. Aria noastră de cercetare a cuprins analiza manualelor universitare de predare a limbii franceze în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, cât și a metodelor (manualelor) franceze de predare a limbii. Analiza manualelor de studii universitare la disciplina *Limba franceză*, după modelul tradițional al învățării și metodele moderne, elaborate de către profesorii Catedrei Filologie Romanică cât și cele franceze, a evidențiat orientarea euristică a sarcinilor didactice acestora din urmă. Ne propunem ca această abordare să devină primordială în dezvoltarea comunicării orale și a creativității. Următoarele necesități au fost identificate în urma analizei manualelor școlare:

- crearea unui caiet de exerciții pentru student cu suport audio care să-l motiveze prin activitățile creative și comunicative să studieze, să descopere noul în situații autentice de învățare.

- crearea testelor și grilelor de autoevaluare ce ar permite studentului dar și profesorului să identifice gradul de cunoaștere a materiei învățate.

Sintetizând ideile cercetătorilor expuse anterior referitor la competența de comunicare orală, metodă euristică, putem evidenția aspectele esențiale ale metodologiei euristice în dezvoltarea comunicării orale la studenți în limba franceză prin *Modelul pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*. Dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților în baza MPD CO LFS ME presupune o strategie investigațională orientată spre soluționarea problemei cercetării, axat pe interacțiunea mai multor componente bazate pe specificul *predării-învățării-evaluării prin metoda euristică*: 1. identificarea planurilor ale subiectului cercetat care presupun organizarea, structura tematicilor, subiectelor care vor ghida procesul de învățare într-un mod logic și progresiv; 2. a problemei, căreia i se cere o soluție ce reprezintă abordarea din perspectiva activității de predare-învățare, orientând atenția studenților spre sarcini cu caracter comunicativ, euristic, cognitiv, creativ; 3. reperarea operațiilor cognitive (după Bloom) ale studentului care-l fac să gândească creativ; 4. concepte sau teze ce urmează a fi învățate; teorii, principii; structuri conceptuale; 5. operaționalizarea conceptelor/tezelor prin metode euristice, aplicarea cunoștințelor, producerea cunoștințelor, interpretarea datelor, rezultate, transformări; 6. activitatea euristică trebuie să devină o deprindere dezvoltată și conștientă care să urmărească principii.

Elementele enumerate reprezintă componentele principale ale modelului pedagogic care conduc la dezvoltarea comunicării orale a studenților în limba franceză prin metodologia euristică. *Modelul pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică* este bazat pe fundamentările teoretice din primul capitol și se axează pe orientările didacticei moderne cuprinzând aspectul pragmatic ce duce la finalitățile propuse în cadrul cursului practic de limbă franceză.

Figura 2.2. Modelul pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică

În capitolul 3, Metodologia didactică universitară de dezvoltare a comunicării orale la studenți în limba franceză este redat designul cercetării experimentale în baza *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică* cât și validarea experimentală a dezvoltării comunicării orale în limba franceză prin metoda euristică. Rezultatele cercetării experimentale confirmă eficiența metodei euristice în dezvoltarea comunicării orale în limba franceză. În urma cercetării teoretice efectuate și desfășurării experimentului pedagogic au fost realizate obiectivele enunțate, fapt ce a dus la validarea *ipotezei cercetării*. Metodologia euristică de formare a studenților pentru comunicare orală în limba franceză va fi eficientă dacă: rolul metodei euristice în activitatea pedagogică, stabilind interacțiunea dintre metoda euristică și comunicare și se va pune accent pe caracterul motivațional al utilizării metodei euristice în procesul de dezvoltare a comunicării și gândirii studenților, cu prioritatea învățământului formativ și creativ asupra celui reproductiv, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi.

Scopul cercetării întreprinse este acela de a investiga și identifica rolul metodei euristice în dezvoltarea comunicării orale în limba franceză.

Ipotezele operaționale au vizat etapa experimentală a cercetării și au reprezentat cadrul constativ, de formare și control al experimentului prin următoarele presupuneri :

- dacă în procesul de predare-învățare-evaluare a limbii franceze cadrele didactice universitare vor utiliza tehnici de operaționalizare a metodei euristice, studenții își vor dezvolta comunicarea orală în limba franceză;
- formarea studenților pentru comunicarea orală în limba franceză prin metodologia euristică va fi evaluată conform nivelului de competență a comunicării.

Design-ul experimental al cercetării s-a axat nemijlocit pe metodele investigaționale, care au permis măsurarea nivelului competenței de comunicare a studenților în limba franceză, acestea fiind elaborate în corespundere cu scopul și obiectivele cercetării:

- 1) *Chestionar de evaluare a gradului de utilizare a metodei euristice în activitatea de predare-învățare-evaluare a cadrelor didactice universitare;*
- 2) *Fișa de observație a calității comunicării în limba franceză a studenților prin dialog (activitate în perechi și în grup));*
- 3) *Probă de evaluare a competenței de comunicare orală a studenților în limba franceză.*

Eșantionul cercetării a inclus 64 de studenți de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” și 14 cadre didactice de la catedra Filologie Romanică, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. Totalul de studenți au acoperit două categorii, deosebiri fiind la nivelul specialităților A sau B și au inclus studenți din anii de studii doi, trei și patru din cadrul ciclului licență din anii de învățământ 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021. De asemenea eșantionul cercetării a cuprins 14 cadre didactice de la Catedra de Filologie Romanică de la Facultatea Limbi și Literaturi Străine din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”.

Seminariile organizate au vizat implicarea cadrelor didactice în discuții, reflecții în contexte didactice complexe de explorare a metodelor euristice. Printre principalele obiective ale seminariilor putem menționa: familiarizarea cadrelor didactice cu suporturile inovative în predarea/învățarea limbii franceze pentru dezvoltarea competențelor comunicative la studenți, analiza și dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice; prezentarea unei fișe pedagogice bazate pe utilizarea metodelor inovative comunicative; descoperirea și dezvoltarea practicilor didactice și a resurselor pedagogice pentru dezvoltarea comunicării orale

în limba franceză; selectarea metodelor adaptate publicului centrate pe cel ce învață; construirea și prezentarea unei secvențe didactice cu utilizarea metodelor euristice. Aceste obiective au fost realizate datorită temelor abordate:

- Competențele cadrelor didactice în pregătirea cursurilor de limbă franceză: lingvistice, strategice, socioculturale, referențiale;
- Suporturi și metode inovative în predarea limbii franceze: albume pentru tineri, carnet de lectură, afișe de film, rețea facebook, extrase cinematografice, simularea;
- La motivation comme levier de l'apprentissage;
- Le moulin à paroles - une approche innovante dans l'enseignement du français (christian.jacomino.org);
- Créativité et numérique en enseignement, les cartes heuristiques;
- Boite à outils pratiques pour la classe de FLE : charade, mots cachés, speed-dating, rémoue-meninges, quiz, charade-o-matic.fr (charades), langue-au-chat.fr (rébus), wordart.com (nuages de mots), puzzlemaker (mots en désordre, mots croisée), padlet.com (mur collaboratif), kahoot.com (quiz d'évaluation).

Temele au fost expuse prin prisma metodelor euristice: brainstorming, conversația euristică, problematizare, harta euristică, joc de rol, studiu de caz, dialog, simulare.

Experimentul s-a realizat în următoarele etape distinctive:

1. **prima etapă** este destinată determinării nivelului competenței de comunicare orală a studenților în limba franceză prin intermediul probelor de evaluare la obiectul de studii (câte 3 probe la fiecare an de studii – 2,3,4) – **etapa de constatare**;

2. **etapa a doua** este destinată intervenției experimentale în baza *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică* - **etapa de formare**;

3. **etapa a treia** a vizat aplicarea repetată a instrumentelor de cercetare după aplicarea *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*, în vederea comparării rezultatelor studenților cu cele de la etapa de constatare a experimentului pedagogic - **etapa de validare a rezultatelor**.

La **etapa de constatare a experimentului pedagogic**, pe parcursul anilor de studii 2018 – 2019, 2019 – 2020 și 2020 – 2021, au fost aplicate probele de evaluare inițială privind constatarea nivelului competenței de comunicare orală a studenților în limba franceză pentru o grupă de anul doi de studii, o grupă de anul patru de studii și patru grupe de anul trei.

Problele, destinate studenților anului II, III, IV de studii (programele de studii Limba franceză și engleză, limba franceză și italiană, limba franceză și germană, limba engleză și franceză) propun 6 itemi. Numărul maxim de puncte atribuit fiecărui item este proporțional cu complexitatea categoriei, numărul maxim de puncte ce poate fi acumulat fiind de 59 puncte. Constatăm că pentru categoria cunoaștere pot fi atribuite maxim 3 puncte, pentru înțelegere – 6 puncte, aplicare – 10 puncte, analiză – 10 puncte, sinteză – 18 puncte și pentru evaluare – 12 puncte. Pentru interpretarea rezultatelor sunt propuse 3 niveluri: minim între 0 și 19 puncte, mediu între 20 și 39 puncte și înalt – între 40 și 59 puncte. Caracteristicile fiecărui nivel fiind următoarele;

Nivel minim (0–19 puncte):

- Studenții manifestă dificultăți majore în exprimarea orală în limba franceză.
- Vocabularul utilizat este foarte restrâns, cu frecvente blocaje și ezitări.

- Pronunția este adesea incorectă, afectând înțelegerea mesajului.
- Capacitatea de a susține o conversație simplă este redusă.
- Comprehensiunea mesajelor orale este limitată, necesitând repetiții sau explicații.

Nivel mediu (20–39 puncte):

- Studenții reușesc să comunice oral în contexte familiare sau previzibile.
- Exprimarea este general corectă, deși pot apărea erori gramaticale sau de pronunție.
- Se pot implica în conversații simple, cu un grad rezonabil de fluentă.
- Vocabularul este adecvat pentru teme cotidiene, dar limitat în situații mai complexe.
- Înțeleg majoritatea mesajelor orale, dar uneori solicită clarificări.

Nivel înalt (40–59 puncte)

- Studenții comunică fluent și corect în limba franceză, chiar și în contexte mai puțin previzibile.
- Vocabularul este variat și adecvat temei discutate.
- Pronunția este clară, cu o intonație și un ritm apropiate de cele ale vorbitorilor nativi.
- Pot susține puncte de vedere, argumenta și participa activ la discuții tematice.
- Înțeleg cu ușurință mesajele orale, inclusiv cele rapide sau cu nuanțe culturale.

Astfel, în tabelul 3.1. prezentăm rezultatele celor 3 probe pentru grupele incluse în experimentul pedagogic.

Tabelul 3.1. Rezultatele celor 3 probe pentru toate grupele incluse în experimentarea pedagogică la etapa de constatare

Nivele	Proba 1 (numărul de studenți)	%
minim	26	40,63
mediu	28	43,75
înalt	10	16,62

În cadrul **etapei de formare a experimentului pedagogic** în vederea reflectării obiectivelor cercetării și a relevanței disciplinelor din planul de studii selectate pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică, a fost pus în practică Demersul metodologiei euristice de dezvoltare a comunicării orale în limba franceză a studenților, reflectat în cadrul *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*. Acest demers este orientat pentru a facilita optimizarea procesului de învățare, stimularea interacțiunii și consolidarea competențelor lingvistice prin integrarea disciplinelor adecvate și aplicarea strategiilor euristice identificate în procesul de cercetare. La această etapă au fost propuse mai multe tipuri de sarcini, în funcție de nivelul de complexitate, cum ar fi:

În tabelele ce urmează sunt prezentate tipurile de sarcini propuse spre realizare prin tehnici ale instruirii euristice, elaborate în funcție de competența stabilită și tema unității de curs la disciplinele *Praxiologia comunicării în limba franceză (sem. III)* - Tabelul 3.20 (a); *Simularea situației problemă* – Tabelul 3.20 (b); *Studiul situativ al limbii franceze* - Tabelul 3.20 (c); *Praxiologia comunicării în limba franceză (sem. V)*- Tabelul 3.20 (d).

Tabelul 3.2 (a) Praxiologia comunicării în limba franceză (sem. III)

Competența	Tema	Tipul de sarcini	Tehnici ale instruirii euristice
Entraîner les étudiants alternativement aux quatre compétences linguistiques: compréhension orale/ écrite et expression orale/ écrite par l'intermédiaire des activités multiples d'analyse, de conceptualisation, aussi bien que par l'intermédiaire des activités ludiques.	Unité I: Images de famille. Dialogue: « <i>C'est avec l'âge qu'on devient sage</i> »	De tip deschis ✓ Qu'est-ce que c'est pour vous la famille? Lancez des idées! ✓ Comment croyez-vous, d'où vient le désaccord en famille, en général? ✓ Faites la carte heuristique du dialogue proposé!	✓ Brainstorming ✓ Problematizarea ✓ Harta euristică
Pouvoir intégrer les quatre compétences linguistiques (compréhension orale/ écrite; expression orale/ écrite) dans des situations réelles d'apprentissage.	Texte «L'oncle d'Amérique» (A. Panzini)	Globale ✓ Quels sont les aspects essentiels des personnages mis en évidence dans le texte? ✓ Comment sont les Américains, d'après les enfants? ✓ Lancez vos idées sur la famille de l'oncle! ✓ Comment auriez-vous réagi à la place de l'oncle?	✓ Conversația euristică ✓ Învățarea prin descoperire ✓ Brainstorming ✓ Problematizare

Tabelul 3.2 (b) Simularea situației problemă

Competența	Tema	Tipul de sarcini	Tehnici ale instruirii euristice
Faire fonctionner l'échange langagier en adaptant les stratégies discursives à la situation de communication.	Unité III: Le cinéma français. Dialogue: Les Français et le cinéma.	Stereotipizate ✓ Choisissez et présentez un film à vos collègues sans préciser le titre. ✓ Donnez le maximum d'informations et indices.	✓ Conversația euristică ✓ Brainstorming ✓ Studiu de caz

Tabelul 3.2 (c) Studiul situativ al limbii franceze

Competența	Tema	Tipul de sarcini	Tehnici ale instruirii euristice
Adapter les connaissances de la langue aux contraintes de la situation donnée, pouvoir donner une réponse argumentée à une demande, à une exigence.	Unité II: Maison. Appartement. En visitant une maison.	Cu îndeplinire orală ✓ Aimez-vous beaucoup votre logement? ✓ Accordez-vous beaucoup d'importance? ✓ Est-ce facile de trouver un logement dans votre pays? ✓ Souhaitez-vous devenir propriétaire d'un logement si vous ne l'êtes pas encore?	✓ Conversația euristică ✓ Învățarea prin descoperire ✓ Brainstorming ✓ Problematizare

Cea de-a doua probă de evaluare a nivelului competenței de comunicare orală a studenților în limba franceză pentru anii II, III și IV de studii a fost aplicat aceluiași grupe

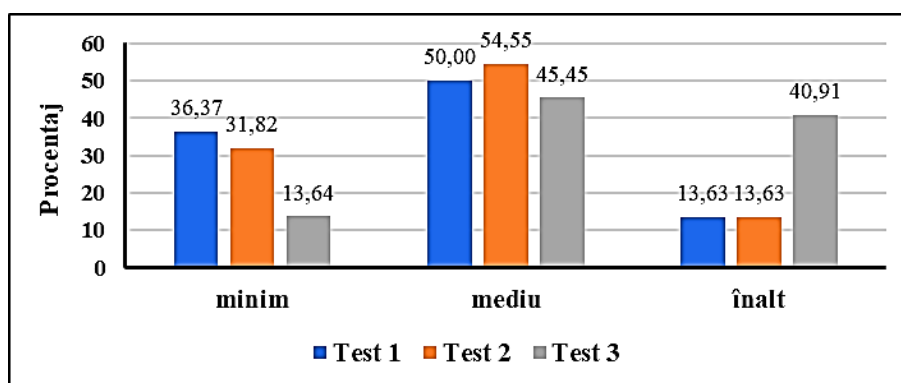
academice. Comparația între rezultatele probei cu numărul 2 și prima probă ne permite să constatăm că nu există o mare diferență de nivel.

La **etapa finală** a experimentului pedagogic a fost aplicată proba nr. 3, urmând traseul dezvoltării comunicării orale în limba franceză prin metoda euristică studenților în baza *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică* prin interacțiunea componentelor curriculumului disciplinar și a metodologiei predării-învățării-evaluării euristice.

Proba numărul 3 cuprinde operațiile de cunoaștere, înțelegere, aplicare, analiză, sinteză și evaluare. Din considerentul că proba orală are o complexitate diferită, punctajul pentru fiecare categorie a fost atribuit în felul următor: pentru categoria cunoaștere pot fi atribuite maxim 3 puncte, pentru înțelegere – 6 puncte, aplicare – 12 puncte, analiză – 12 puncte, sinteză – 15 puncte și pentru evaluare – 18 puncte. La fel ca în cazul primei și a doua probe, au fost propuse trei niveluri de interpretare a rezultatelor.

Cea de-a treia probă de evaluare a competenței de comunicare orală a studenților în limba franceză a fost propusă studenților acelorași grupe după aplicarea *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*.

Pentru a ilustra progresul studenților între cele 3 probe aplicate la anul doi de studii grupa 203 B, anul de studii 2020 – 2021, grupa 303 LB, anul de studii 2019 – 2020, vom recurge la Figura 3.1.:

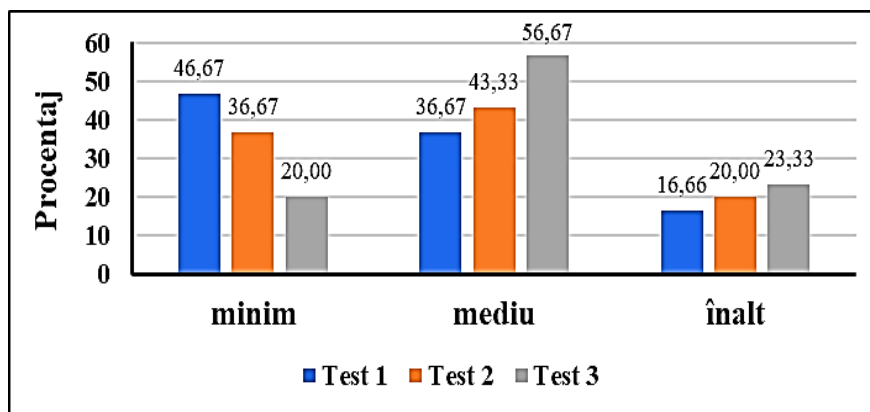

Figura 3.1. Nivelurile acumulate la cele 3 probe

(grupa 203 B, anul de studii 2020 – 2021, grupa 303 LB, anul de studii 2019 – 2020)

Observăm din Figura 3.1. că numărul de studenți cu nivelul minim a scăzut considerabil la proba nr. 3 în comparație cu numărul de studenți de la proba 1 și proba 2. O diferență mai mică se atestă în cazul nivelului mediu, progresul major fiind înregistrat la nivel avansat, unde există o diferență între proba 1 și proba 2, considerabilă pentru proba 3, după aplicarea *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*.

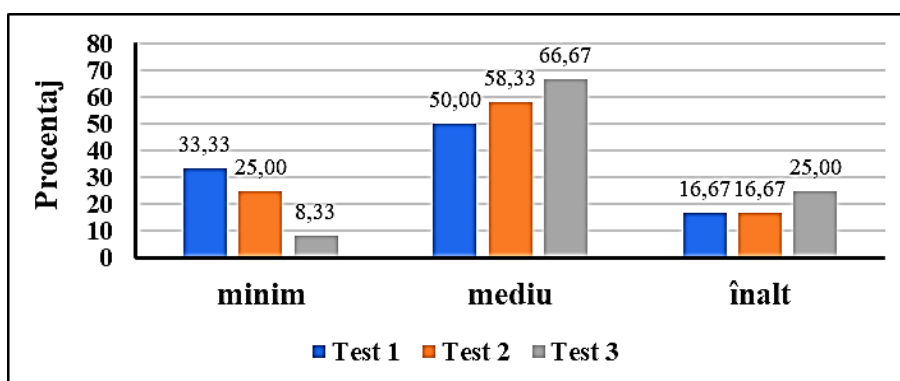
Se poate constata în acest fel un progres mai mare între probele 2 și 3, mai mic între probele 1 și 2 și în grupa 305, anul de studii 2020 – 2021, grupa 304, anul de studii 2019 – 2020, grupa 304, anul de studii 2018 – 2019, aspect ce poate fi remarcat în Figura 3.2.:

Figura 3.2. Nivelurile acumulate la cele 3 probe (grupa 305, anul de studii 2020 – 2021, grupa 304, anul de studii 2019 – 2020, grupa 304, anul de studii 2018 – 2019)

Datele din Figura 3.2. confirmă eficacitatea *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*.

Rezultatele incluse în Figura 3.3. ne demonstrează progresul studenților pe parcursul semestrului doi al anului de studii 2018-2019 a grupei 405. Pentru comparația rezultatelor celor trei probe aplicate, prezentăm figura ce urmează:

Figura 3.3. Nivelurile acumulate la cele 3 teste (grupa 405, anul de studii 2018 – 2019)

Concludem din Figura 3.3. diminuarea progresivă a nivelului minim pe de o parte, și creșterea nivelurilor mediu și avansat pe de altă parte, în special, după aplicarea probei 3.

Aceste date confirmă încă o dată eficiența *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*.

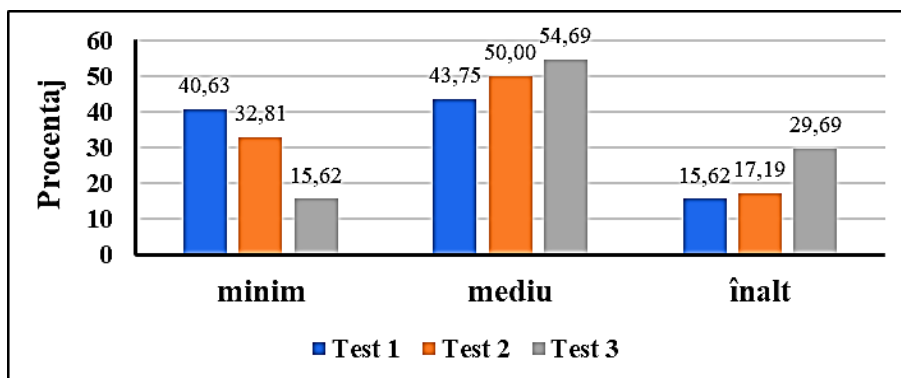
Astfel, rezultatele cumulate la cele trei grupuri (conform nivelului lingvistic) pentru cele trei probe în conformitate cu cele trei nivele: minim, mediu și înalt, sunt prezentate în tabelul 3.3.

Tabelul 3.3. Rezultatele celor 3 probe de evaluare pentru toate grupele incluse în experimentarea pedagogică

Nivele	Proba 1		Proba 2		Proba 3	
	Nr. de studenți	Procentajul	Nr. de studenți	Procentajul	Nr. de studenți	Procentajul
minim	26	40,63	21	32,81	10	15,62
mediu	28	43,75	32	50,00	35	54,69
înalt	10	15,62	11	17,19	19	29,69

Generalizarea rezultatelor pentru cele trei probe de evaluare aplicate la toate grupele academice ne arată în mod evident progresul studenților de la proba 2 la proba 3, perioadă în

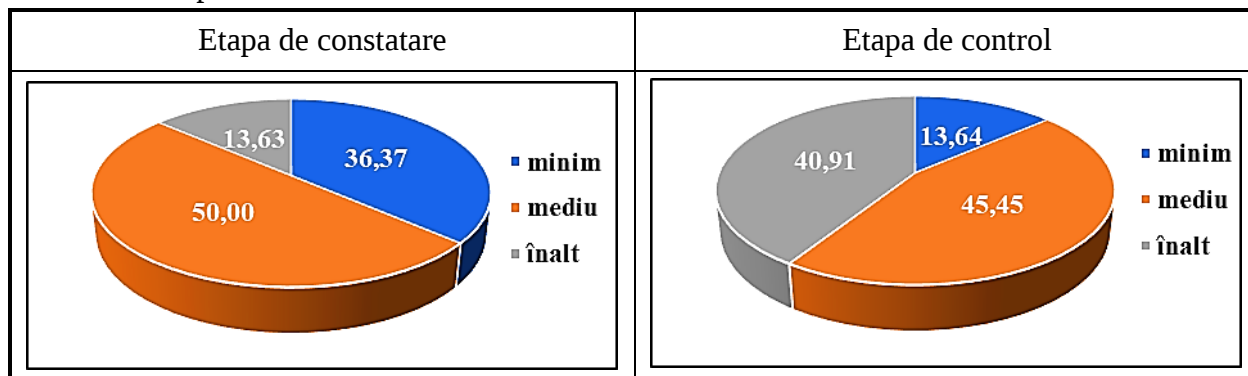
care a fost implementat *Modelul pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*. Datele reflectate în Tabelul 3.3. sunt transpuse în Figura 3.4.:

Figura 3.4. Nivelurile acumulate la cele 3 probe (toate grupele academice)

Figura 3.4. și Tabelul 3.3. evocă în mod evident următoarele aspecte: procentul numărului de studenți la nivelul minim s-a diminuat de peste 2,5 ori în perioada dintre proba 1 și proba 3; dublarea numărului de studenți care au ajuns la nivelul avansat. Datele obținute indică în mod vizibil eficacitatea *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*.

În vederea confirmării ipotezei cercetării și a validării rezultatelor experimentale ale studenților au fost comparate rezultatele etapei de constatare a experimentului pedagogic cu rezultatele etapei de control.

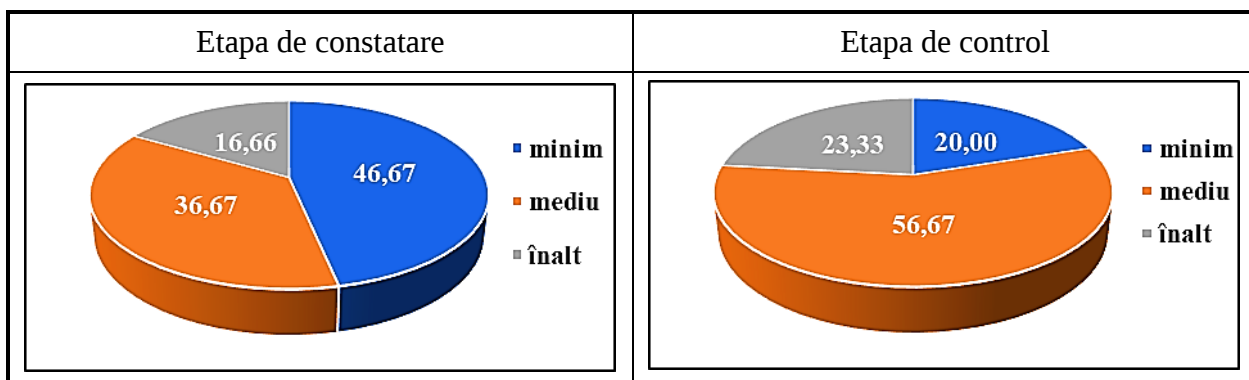
Figura 3.5. Rezultate comparate a etapei de constatare a experimentului pedagogic cu rezultatele etapei de control la anul II de studii

Dacă la etapa de constatare, rezultatele studenților au demonstrat nivelul scăzut pentru proba 1 (36,37 % la categoria minim și doar 13,63 la categoria înalt), la etapa de control, proba 3 predomină rezultate înregistrate cu o pondere pentru nivelul înalt.

Tabel 3.7. Rezultatele obținute la proba 3 (grupa 203 B, anul de studii 2020 – 2021, grupa 303 LB, anul de studii 2019 – 2020), etapa de control

Număr de studenți	Punctaj acumulat	Nivel	Procentaj din numărul de studenți
3	0 – 19 puncte	minim	13,64
10	20 – 39 puncte	mediu	45,45
9	40 – 59 puncte	înalt	40,91

Pentru anul III de studii, prezentăm următoarele rezultate la etapele de constatare și control

Figura 3.6. Rezultate comparate a etapei de constatare a experimentului pedagogic cu rezultatele etapei de control la anul III de studii

Tabel 3.8. Rezultatele obținute la proba 1 (grupa 305, anul de studii 2020 – 2021, grupa 304, anul de studii 2019 – 2020, grupa 304, anul de studii 2018 – 2019), etapa de constatare

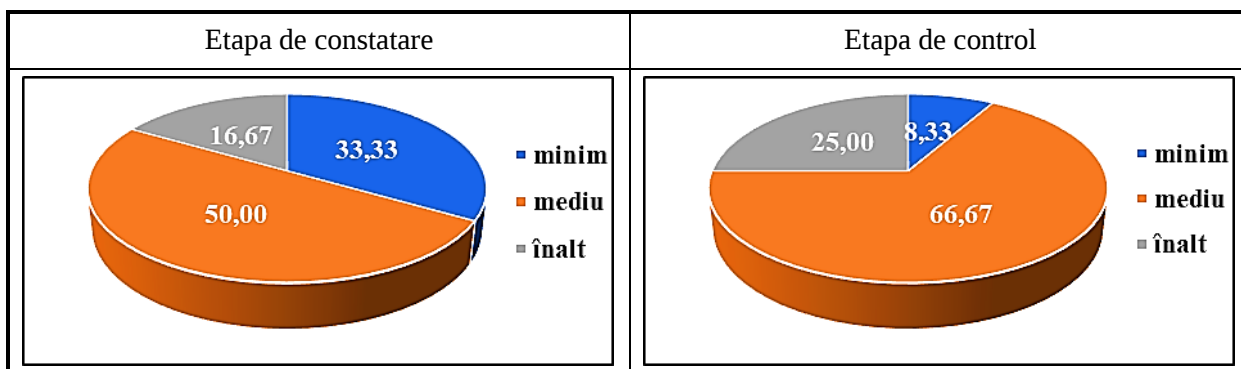
Număr de studenți	Punctaj acumulat	Nivel	Procentaj din numărul de studenți
14	0 – 19 puncte	minim	46,67
11	20 – 39 puncte	mediu	36,67
5	40 – 59 puncte	înalt	16,66

Realizăm, astfel, în conformitate cu Tabelul 3.8. că aproape jumătate dintre numărul de studenți au obținut punctajul pentru nivelul minim, nivelul mediu fiind acumulat de 36,67 % de studenți și respectiv 16,66 % pentru nivelul înalt. La etapa de control în urma aplicării *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*, observăm o creștere semnificativă a numărului de studenți de la nivel minim la nivel mediu, de la 43,33 % la 56,67 % și o creștere pentru nivelul înalt de la 20,00 % la 23,33%.

Tabel 3.9. Rezultatele obținute la proba 3 (grupa 305, anul de studii 2020 – 2021, grupa 304, anul de studii 2019 – 2020, grupa 304, anul de studii 2018 – 2019), etapa de control

Număr de studenți	Punctaj acumulat	Nivel	Procentaj din numărul de studenți
6	0 – 19 puncte	minim	20,00
17	20 – 39 puncte	mediu	56,67
7	40 – 59 puncte	înalt	23,33

Pentru anul IV de studii prezentăm pentru comparație rezultatele la etapa de constatare și cea de control:

Figura 3.7. Rezultate comparate a etapei de constatare a experimentului pedagogic cu rezultatele etapei de control la anul IV de studii

Tabel 3.10. Rezultatele obținute la proba 1 (grupa 405, anul de studii 2018 – 2019), etapa de constatare

Număr de studenți	Punctaj acumulat	Nivel	Procentaj din numărul de studenți
4	0 – 19 puncte	minim	33,33
6	20 – 39 puncte	mediu	50,00
2	40 – 59 puncte	înalt	16,67

Astfel, conform datelor prezentate în Tabelul 3.40, concluzionăm că jumătate din studenții acestui grup s-au clasificat la nivelul mediu, 33,33 % la nivel minim și 16,67 la nivel înalt. Datele obținute la proba 3 sunt reflectate în Tabelul 3.41.:

Tabel 3.11. Rezultatele obținute la proba 3 (grupa 405, anul de studii 2018 – 2019), etapa de control

Număr de studenți	Punctaj acumulat	Nivel	Procentaj din numărul de studenți
1	0 – 19 puncte	minim	8,33
8	20 – 39 puncte	mediu	66,67
3	40 – 59 puncte	înalt	25,00

Aceste reprezentări grafice demonstrează că rezultatele studenților la proba 3 al etapei de control se încadrează în majoritate la nivelul înalt și mediu față de proba 1 al etapei de constatare, când marea majoritate a studenților se aflau la nivel minim. Concluzionăm prin afirmarea că în urma pregătirii studenților după modelul pedagogic, atestăm rezultate mai avansate.

Rezultatele au arătat că utilizarea metodologiei euristice la lecțiile de limbă franceză conduc spre un nivel mai înalt de dezvoltare a comunicării orale. Valorile comunicative a studenților, formate în condițiile aplicării metodei euristice, au rezultat cu un număr mai mare de studenți cu nivel mediu și înalt de comunicare orală și un număr mic de studenți cu un nivel minim de comunicare orală. Rezultatele experimentului au validat concepția cercetării și a *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea realizată vizează una din probleme esențiale ale studierii limbii franceze ce se referă la dezvoltarea comunicării orale a studenților în limba franceză. Metodologia euristică de dezvoltare a comunicării orale în limba franceză constituie o premisă în didactica limbilor străine, în contextul centrării învățământului pe cel ce învață, punând accentul pe construirea propriei cunoașteri prin descoperirea noului, cercetare, creativitate, situații problematizate, studii de caz, conversații euristice, hărți euristice etc.

Studiul fundamentelor teoretice și a cadrului aplicativ a generat următoarele **concluzii**:

1. Analiza demersului teoretic complex al evoluției termenului de comunicare orală reprezintă o finalitate a valorificării metodologiei educaționale în predarea limbii franceze la studenți. Instrumentele comunicării - limbă, limbaj, vorbire, modelele comunicării și funcțiile acestora, sunt esențiale în dezvoltarea comunicării orale în limba străină, deoarece a cunoaște o limbă străină presupune nu doar înțelegerea acesteia, ci și dezvoltarea abilității de a o vorbi (Capitolul 1, 1.1).

2. Analiza reperelor teoretice ale conceptului de metodă euristică în dezvoltarea

comunicării orale în studiul universitar al limbii franceze a permis constatarea privind existența multiplelor teorii și abordări a termenului de metodologie euristică cu diverse accepții în viziunea autorilor, fapt care a condus la elucidarea rolului ME reflectat în implicarea activă a studentului în propria sa formare din perspectiva centrării pe cel ce învață; stimularea gândirii creative, dezvoltarea competenței de comunicare și autonomiei lingvistice.

Insuficiența clarității definirii conceptului de ME ne-a permis să aducem cercetării noastre propria semnificație termenului de metodologie euristică în dezvoltarea comunicării orale în studierea limbii franceze care reprezintă totalitatea metodelor și tehnicilor utilizate de cadrul didactic în vederea instruirii prin descoperire, când studentul își expune liber gândirea, diversitatea și originalitatea în limba franceză prin transmiterea unui mesaj oral fluent, creativ, divergent (Capitolul 1, 1.2, 1.3).

3. Necesitățile învățământului universitar în contextul metodologiei euristice de predare-învățare-evaluare, a condus spre elaborarea *Mecanismului formării euristice a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză*. Etapele sale reflectă în mod evident caracterul aplicativ al metodelor euristice, demonstrat și de tipologia sarcinilor: provocarea interesului, afirmarea comunicativă, integrare sociolingvistică, evaluare critică și cercetare, dezvoltare comunicativă. A fost elaborat *Modelul pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică care reprezintă relația dintre predare-învățare-evaluare care favorizează realizarea procesului de instruire* (Capitolul 2, 2.1, 2.1.1,2.3).

4. Analiza manualelor de studii universitare la disciplina Limba franceză după modelul tradițional al învățării și metodele moderne elaborate de către profesorii Catedrei Filologie Romanică cât și cele franceze, a evidențiat orientarea euristică a sarcinilor didactice ale acestora din urmă. Ne propunem ca această abordare să devină primordială în dezvoltarea comunicării orale. Următoarele necesități au fost identificate în urma analizei manualelor universitare:

- ✓ Crearea unui caiet de exerciții pentru student cu suport audio care să-l motiveze prin activitățile creative și comunicative să studieze, să descopere noul în situații autentice de învățare.

- ✓ Crearea testelor și grilelor de autoevaluare ce ar permite studentului, dar și profesorului să identifice gradul de cunoaștere a materiei învățate.

Analiza manualelor universitare de limba franceză *Flux, Eclipse 1, 2*, comparativ cu cele din anii 80-90, indică un grad înalt de restructurare a metodelor de predare a limbii franceze însă evaluate în raport cu metodele franceze *Echo, Zenith, Latitude*, constatăm o abordare insuficientă a aspectului praxiologic al limbii. Metodele euristice descrise au determinat eficacitatea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Cadrele didactice pot opta pentru anumite metode euristice în conformitate cu obiectivele și competențele proiectate (Capitolul 2, 2.2).

5. Experimentul pedagogic a permis confirmarea valorii formative a *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*, validând reperele conceptuale și metodologice ale metodologiei euristice în dezvoltarea comunicării orale a studenților în limba franceză. Cercetarea experimentală a arătat că cadrele didactice universitare utilizează cu preponderență metode tradiționale de studiere a limbii franceze precum explicația, povestirea, dialogul care sunt alternate cu conversația euristică, problematizarea, metoda proiectului (Capitolul 3, 3.1, 3.2).

6. Experimentul pedagogic a generat date experimentale care au demonstrat creșterea nivelului de comunicare orală la studenți în limba franceză, de la 13,63% la 40,91% pentru anul II de studii; de la 16,66% la 23,33% pentru anul III de studii și de la 16,67% la 25 % pentru anul IV de studii, fapt care se datorează valorificării metodologiei euristice în procesul de predare-învățare-evaluare. Rezultatele cercetării demonstrează relevanța problemei de cercetare, a scopului și confirmă ipoteza cercetării științifice. Prin urmare, valorile comunicative a studenților, formate în condițiile aplicării metodologiei euristice, au rezultat cu un număr mai mare de studenți cu nivel mediu și înalt de comunicare orală și un număr mic de studenți cu un nivel minim de comunicare orală (Capitolul 3, 3.3).

7. Rezultatele obținute în cadrul cercetării s-au concentrat pe identificarea și valorificarea fundamentelor teoretico-aplicative ale metodologiei euristice în dezvoltarea comunicării orale, prin intermediul implementării *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică*, care a contribuit la soluționarea problemei de cercetare și au confirmat ipoteza cercetării științifice, prin eficientizarea procesului de dezvoltare a comunicării orale având la bază metodologia euristică axată pe metode dinamice, deschise și diversificate, cu accent pe aspectele practico-formative și pe stimularea creativității studenților. (Capitolul 3, 3.3).

Cercetarea teoretică și experimentală ne permite să formulăm anumite **recomandări**:

a) Transformarea manualelor universitare de limbă franceză după modelul metodelor franceze de studiere a limbii competente conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi care să includă texte autentice, audieri, fișe pedagogice.

b) **Cadrelor didactice:**

✓ Utilizarea *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică* în cadrul cursurilor practice de limbă franceză.

✓ Aplicarea metodelor euristice în predarea limbii franceze în conformitate cu *Modelul pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică* și de a exclude preponderent metodele tradiționale de studiere a limbii, care nu corelează cu prevederile CECRL și demotivează studentul în studiul limbii franceze.

✓ Alternarea metodelor euristice conform *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică* în vederea cunoașterii, înțelegerii, aplicării, analizei, sintezei, evaluării sarcinilor cu caracter euristic.

✓ Dezvoltarea comunicării orale conform nivelurilor Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi și evaluarea conform criteriilor de apreciere a nivelului de cunoaștere a limbii la studenți.

✓ programul de formare conform *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică* prezintă o sursă de completare a manualelor universitare și a curriculei la cursul practic de limbă Praxiologia comunicării în limba franceză, Studiul situativ al limbii franceze, Limba B și comunicare, Simularea situației-problemă în limba franceză.

c) **în formarea continuă:**

✓ Utilizarea reperelor teoretice și metodologice, a *Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică* poate servi la elaborarea ghidurilor metodologice, notelor de curs pentru formarea continuă a cadrelor didactice de limbi străine.

- ✓ Introducerea modulului Metodologia euristică de dezvoltare a comunicării orale în studierea limbii franceze în cursurile de didactică a limbii franceze și la programele de formare continuă a cadrelor didactice.

BIBLIOGRAFIE

1. ABRIC, J.C. Psihologia comunicării. Iași: Polirom, 2002. 208 p. ISBN 973-683-953-2.
2. APOSTOL, C. Strategii euristice de predare - învățare a matematicii în liceu. In: *Educația Matematică*. 2007, vol. 3, nr. 1-2, pp. 93-99. ISSN 1583 – 9826.
3. BAYLON, C., MIGNOT, X. *Comunicarea*. Iași: Ed. Universității ”Al. I. Cuza”, 2000. 420 p. ISBN: 973-9312-75-6.
4. BAYLON, Ch. *La communication*. Paris: Nathan, 1994. 420 p. ISBN: 973-9312-75-6.
5. BÎRNAZ, N. *Didactica biologiei: aspecte teoretice și practice*. Chișinău: CEP USM, 2013. 263 p. ISBN 978-9975-71-466-2.
6. BOCOȘ, M. *Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Cluj-Napoca: Presa universitară clujeană, 2002. 365 p. ISBN 973-610-067-7.
7. BOUGNOUX, D. *Introducere în științele comunicării*. Iași: Polirom, 2000. 160 p. ISBN 973-683-582-0.
8. CADRUL EUROPEAN COMUN DE REFERINȚĂ PENTRU LIMBI: ÎNVĂȚARE, PREDARE, EVALUARE. Traducere coordonată și revizuită de Gh. Moldovanu et al. Chișinău: Tipografia Centrală, 2003. 204 p. ISBN 9975-78-259-0.
9. CADRE EUROPÉEN COMMUN DE RÉFÉRENCE POUR LES LANGUES. APPRENDRE, ENSEIGNER, ÉVALUER: VOLUME COMPLÉMENTAIRE AVEC DE NOUVEAUX DESCRIPTEURS. Conseil de l’Europe, 2018, disponibil pe www.coe.int/lang-cecr.
10. CALLO, T. *Educația comunicării verbale*. Chișinău: Litera, 2003. 148 p. ISBN 9975745598.
11. CERGHIT, I. *Metode de învățământ*. Iași: Polirom, 2006. 315 p. ISBN: 973-46-0175-X 371.3.
12. CIOBANU, O. *Comunicarea didactică*. București: Editura ASE, 2003. 132 p. ISBN 973594300X.
13. *Codul Educației al Republicii Moldova* nr. 152 din 17.07.2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 319-324 din 24.10.2014. 67 p.
14. CRAIG, R.T. Communication Theory as a Field. In: *Journal of Communication*. 9 (2), 1999. Pp. 119-161.
15. CUQ, J-P., GRUCA, I. *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*. Presse universitaire de Grenoble: P.U.G., 2005. 452 p. ISBN-2706110821.
16. DANCE, F.E.X. The Concept of Communication. In: *Journal of Communication*. 20 (2), 1970. Pp. 201-210.
17. DINU, M. *Comunicarea: repere fundamentale. Ediția a II-a*. București: Editura Algos, 2000. 363 p. ISBN 978-973-736-071-7.
18. DOSPINESCU V. *Didactique des langues et analyse critiques des manuels*. Iasi : Ed. Junimea. 2002, p. 228-233.
19. FISKE John, *Introducere în științele comunicării*, Iași: Editura Polirom, 2003 256 p. ISBM: 973-681-179-4.

20. GAONAC'H, D. *Théories d'apprentissage et acquisition d'une langue étrangère*. Crédif-Hatier, 1987. ISBN 2218078201.
21. GAVENEA A. *Cunoașterea prin descoperire în învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1975. 323 p. ISBN/COD:303IPORACU.
22. GORAȘ-POSTICA, V. Aspecte evolutive în paradigma didacticii universitare. In: *Studia Universitatis*. 2008, nr. 5(15), pp. 42-45. ISSN 1857-2103.
23. GUȚU V. *Proiectarea didactică în învățământul superior*. Chișinău: CEP USM, 2007. 250 p. ISBN 978-9975-70-485-4.49.
24. HAHAM, E. I. *Méthodologie de l'enseignement du français à l'école moldave*. Chisinau : Lumina, 1984. 202p.
25. LOHISSE, J. *Comunicarea de la transmiterea mecanică la interacțiune*. Iași: Polirom. 2002. 199 p. ISBN: 973-683-859-5.
26. LUPU I. Metode euristice și metode de învățare prin descoperire. În : *Acta et Commentationes, Sciences of Education*, nr. 1(19), 2020. p. 13-20. ISSN 1857-0623.
27. McQUAIL D., WINDAHL S., *Modele ale comunicării*, București: Editura comunicare.ro, 2001, 198 p. ISBN: 973-8309-13-1.
28. PATRAȘCU D. *Tehnologii educaționale*. Chișinău: tipog.centrală, 2005. 704 p. Pp132, ISBN: 9975-78-379-1.
29. PÂNIȘOARĂ, Ion-Ovidiu. *Comunicarea eficientă*. Iași: ed. Polirom, 2006, 224 p. ISBN 9789734654796.
30. PÂRVU, I. *Filosofia comunicării*. București. 2003. 198 p. ISBN 973-99502-6-4.
31. PUREN CH. *Histoire des methodologies de l'enseignement des langues*. 1990. 447p. ISBN-13 : 978-2190332666.
32. RIEUNIER A. Préparer un cours. Les stratégies pédagogiques efficaces. T.2. paris : ed. ESF.2001. 348 p. ISBN 978-2-7101-2967-7.
33. SAVA A. *Rolul conversației euristice în didactica actuală // Probleme actuale ale științelor umanistice*. Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Volumul VII. Partea I. 2008. Pp. 103-110. ISBN 978-9975-921-82-4.
34. SAVA A. *L'importance de la méthode heuristique dans la recherche scientifique // Probleme actuale ale științelor umanistice*. Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor. Ediție jubiliară, volumul IX. 2010. Pp. 66-74. ISBN 978-9975-46-065-1.
35. SAVA A. *La formation de la compétence de communication interculturelle par la méthode heuristique*. Conférence Internationale « Francophonie et rapprochement des cultures », Journées scientifiques du Département d'Etudes Françaises et francophones de l'Université « Lucian Blaga » de Sibiu, Roumanie, 19-20 novembre, 2010. p. 435-449. ISSN 2068-2506.
36. SOLCAN, A.: *Problematizarea – strategie didactică de dezvoltare a competențelor comunicative la studenți*: tz de doctor în ped. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2003. p. 46.
37. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A EDUCAȚIEI PENTRU ANII 2014-2020 „Educația-2020. În: Monitorul Oficial Nr. 345-351, art. Nr: 1014, 21.11.2014.
38. VINCENT CL.-P. *Heuristique : Création, intuition, créativité et stratégies d'innovation*. Paris : Bod France, 2012. 592 p. ISBN-10. 2322003719.
39. ХЫТОПСКОЙ А.В. *Современная дидактика*. Санкт-Петербург. 2001. 544 стр.
40. <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/agenda-de-dezvoltare-durabila-2030>
41. https://mecc.gov.md/sites/files/nota_de_concept_viziunea_snd_2030.pdf

LISTA SELECTIVĂ A PUBLICAȚIILOR LA TEMA TEZEI

1. Articole în reviste științifice

1.1. în reviste din Registrul național al revistelor de profil

1. Dezvoltarea comunicării orale și a gândirii creative la lecția de limbă străină. In: *revista Univers Pedagogic*, nr. 2(54) 2017, pp. 52-57. ISSN 1815-7041. Cat. C.

Articole în lucrările conferințelor și ale altor manifestări științifice

2. La formation de la compétence de communication interculturelle par la méthode heuristique. In: *Francophonie et rapprochement des cultures. Conférence Internationale, 19-20 novembre 2010*. Roumanie : Université « Lucian Blaga » de Sibiu, 2010, pp. 435-449. ISSN 2068-2506.
3. L'approche interculturelle dans le développement de la communication orale en classe de FLE. In: *Actele Journé de réflexion pour les jeunes chercheurs, IVe édition, La jeunesse francophone. Discours, texte, contextes en dialogue. Séminaire International universitaire de recherche, 21-22 mars 2011*. Université de Craiova: Universitaria Coll. Didactiques des langues, 2011, pp. 176-187. ISSN 978-606-14-0312-7.
4. La démarche heuristique dans la formation interculturelle des apprenants. In : *Normă-sistem-uz : codimensionare actuală*. Vol.II, Colloque International des Sciences du Langage « Eugen Coșeriu » (Chișinău – Suceava - Cernăuți), XI- eme edition, 12-14 mai 2011. Chișinău : CEP USM, 2012, pp. 251-257. ISBN 978-9975-71-216-3.
5. Caracterul formativ-educativ al metodei euristice în procesul educațional centrat pe cel ce învață. In: *Dimensiuni ale educație centrate pe cel ce învață : Din experiența de succes a cadrelor didactice. Conferința științifică cu participare internațională, 21-22 septembrie 2011*. Chișinău : CEP USM, 2011, pp. 355-359. ISBN 978-9975-71-189-0.
6. L'exploitation des TIC par la méthode heuristique dans l'enseignement/apprentissage du FLE. In : *L'essor des TIC : changement du paradigme de l'enseignement/apprentissage des langues étrangères. Conferința Internațională, 22 noiembrie 2012*. Chișinău : UPSC "Garamont-Studio", 2012, pp. 122-129. ISBN 978-9975-4379-4-3.
7. Metoda euristică-premisă în dezvoltarea comunicării orale a studenților. In: *Predarea /Învățarea pe competențe –componentă esențială a reformei sistemului educativ. Conferința Științifică cu participare internațională, 15 decembrie, 2016*. Chișinău: UPSC, 2017, pp.41-43. ISBN 978-9975-46-339-3.
8. L'évaluation des compétences communicatives et créatives des étudiants en FLE. In: *Probleme actuale ale lingvisticii și didacticii limbilor străine. Conferința practico-științifică cu participare internațională, 24-25 aprilie 2018*. Chișinău: UPSC, 2018, pp. 208-216. ISBN 978-9975-136-73-0.
9. Metode euristice în predarea-învățarea-evaluarea limbii franceze. In: *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului: materialele conf. șt. anuale a profesorilor și cercetătorilor UPS „Ion Creangă”, vol.4 (seria 21)*. Chișinău: Univ. Ped. de Stat „Ion Creangă”. 2019, pp. 261-266. ISBN 978-9975-3370-5-2.
10. La carte heuristique –un outils pédagogique créatif. In: *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului. Conferința științifică internațională aniversară „80 de ani ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, vol. IV, 8-9 octombrie 2020*. Chișinău : UPSC, 2020, pp.190-194. ISBN 978-9975-46-449-9.
11. Impactul metodelor euristice în formarea competențelor lingvistice ale studenților. In: *Probleme actuale ale lingvisticii și didacticii limbilor străine. Conferința științifică internațională, 26 noiembrie 2019*. Chișinău : UPSC, 2020, pp. 97-103. ISBN 978-

9975-3408-5-4.

12. *Le jeu heuristique – moteur du développement de la créativité et de la communication chez l'enfant*. Colocviu Internațional: *Pratiques innovantes de l'enseignement / apprentissage du français précoce*, 16 octombrie 2020. Chisinau, ULIM. In: Revista de analiza discursului ANADISS. Discours didactique et pratiques innovantes dans l'enseignement du français aux enfants. Numéro hors-série. 2020. Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava. ISSN: 1842 – 0400, eISSN: 2559 – 4656. Cat. B. <http://www.anadiss.usv.ro/arhiva/anadissHS2020/anadissHS2020.html>.
13. Le développement de la pensée créative chez les apprenants en FLE. In : *Probleme ale științelor socioumanistice și ale modernizării învățământului*, 26 martie 2021. Conferința Științifică Națională cu Participare Internațională, Vol. 2. Chișinău: UPSC, 2021, pp. 226-230. ISBN 978-9975-46- 559-5.
14. Cultivarea gândirii creative în cadrul lecției de limbă franceză. In: *Multilingvism, interculturalitate și paradigme didactice în predarea limbilor străine*. Conferința Națională cu participare Internațională, 30 noiembrie 2021. Chișinău : CEP UPSC, 2023. pp. 110-114. ISBN 978-9975-46-689-9.
15. L'approche interculturelle dans l'enseignement d'une langue étrangère en contexte heuristique. *Probleme ale științelor socioumanistice și ale modernizării învățământului*. Conferința Științifică Națională cu Participare Internațională, 25 martie 2022. Vol. 3. Chișinău: CEP UPSC, 2022, pp. 165-170. – ISBN 978-9975-46-651-6.

1. Alte lucrări

1. *Dictionnaire bilingue français/roumain, roumain/français*, auteurs Zinaida Radu, Ana Mihalachi, Anastasia Sava, Viorica Oprea. Chișinău : ed. Biblion, 2009. 656 p. ISBN 978-9975-112-01-7.

ADNOTARE

SAVA Anastasia

Metodologia euristică de dezvoltare a comunicării orale în limba franceză a studenților

Teză de doctor în științe ale educației, Chișinău, 2025

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 220 titluri, adnotare (română, rusă, engleză), concepte-cheie în limbile română și engleză, lista abrevierilor, 147 pagini text de bază, 51 tabele, 37 figuri, 15 anexe.

Publicații la tema tezei: Rezultatele obținute sunt publicate în 28 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: comunicare, comunicare orală în limba franceză, comunicare didactică, competență comunicativă, creativitate, învățământ universitar, tehnologie didactică universitară, metodologie euristică, strategie euristică, valori ale comunicării orale în limba franceză.

Scopul lucrării: constă în conceptualizarea, fundamentarea științifică și valorificarea în context universitar a Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică.

Obiectivele cercetării: stabilirea fundamentelor teoretice și praxiologice ale metodologiei euristice; determinarea specificului dezvoltării comunicării orale a studenților în limba franceză prin metodologia euristică; analiza produselor curriculare universitare din perspectiva abordării euristice a studiului limbii franceze; elaborarea și validarea Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică; conceperea demersului experimental de valorificare a metodologiei euristice la nivel de proces și de produs; descrierea valorilor experimentale ale comunicării orale în limba franceză ale studenților.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în abordarea teoretică și praxiologică a metodologiei euristice de predare-învățare-evaluare a limbii franceze orientate spre dezvoltarea competențelor de comunicare orală a studenților; cercetarea și descrierea metodologiei euristice pentru comunicarea orală în limba franceză a studenților; conceptualizarea Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică; elaborarea și valorificarea praxiologică a activităților de studiere a limbii franceze; evaluarea experimentală a potențialului comunicativ al studenților în cadrul orelor de limbă franceză; descrierea valorilor experimentale ale comunicării orale a studenților în limba franceză.

Problema științifică soluționată în cercetare rezidă în fundamentarea teoretică, elaborarea Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică, fapt care a reperat Mecanismul formării euristice a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză, ce vor contribui, prin reperele metodologice propuse, la eficientizarea procesului de predare-învățare-evaluare a limbii franceze.

Semnificația teoretică a cercetării este confirmată prin elucidarea și delimitarea semnificației conceptelor de comunicare orală și metodologie euristică; valorificarea modelelor comunicării; stabilirea fundamentelor teoretice privind metodologia euristică de dezvoltare a comunicării orale a studenților în limba franceză; determinarea specificului dezvoltării comunicării orale în limba franceză a studenților, elaborarea și descrierea Mecanismului formării euristice a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză.

Valoarea aplicativă a cercetării rezultă din contribuția praxiologică la dezvoltarea didacticii limbii franceze în învățământul universitar prin elaborarea Mecanismului formării euristice a studenților pentru comunicarea orală în limba franceză, conceptualizarea și validarea experimentală a Modelului pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin intermediul cercetărilor experimentale efectuate în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, prin valorificarea reperelor teoretice și praxiologice elaborate și structurate în Modelul pedagogic pentru dezvoltarea comunicării orale în limba franceză a studenților prin metodologia euristică, inclusiv prin participarea la conferințe naționale și internaționale.

АННОТАЦИЯ САВА Анастасия

Эвристическая методология развития устной речи на французском языке у студентов
Диссертация на соискание ученой степени доктора педагогических наук, Кишинёв, 2025

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, список литературы из 220 наименования, аннотация (на румынском, русском и английском языках), ключевые понятия на румынском и английском языках, список сокращений, 147 страниц основного текста, 51 таблицы, 37 рисунков, 15 приложений.

Публикации по теме диссертации: Полученные результаты опубликованы в 28 научных работах.

Ключевые слова: коммуникация, устная коммуникация на французском языке, дидактическая коммуникация, коммуникативная компетентность, креативность, университетское образование, университетская дидактическая технология, эвристическая методология, эвристическая стратегия, ценности устной коммуникации на французском языке.

Цель исследования: заключается в концептуализации, научном обосновании и практическом применении в университетском контексте педагогической модели развития устной речи на французском языке у студентов через эвристическую методологию.

Задачи исследования: определить теоретические и праксиологические основы эвристической методологии; установить особенности развития устной речи студентов на французском языке через эвристическую методологию; проанализировать университетские учебные программы с точки зрения эвристического подхода к изучению французского языка; разработать и апробировать педагогическую модель развития устной речи на французском языке у студентов через эвристическую методологию; создать экспериментальный план внедрения эвристической методологии на уровне процесса и результата; описать экспериментальные показатели развития устной речи на французском языке у студентов.

Научная новизна и оригинальность исследования заключаются в теоретическом и праксиологическом подходе к эвристической методологии преподавания, обучения и оценки французского языка, направленной на развитие устной коммуникативной компетентности студентов; исследовании и описании эвристической методологии для развития устной речи на французском языке у студентов; концептуализации педагогической модели развития устной речи на французском языке у студентов через эвристическую методологию; разработке и практическом применении учебных мероприятий по изучению французского языка; экспериментальной оценке коммуникативного потенциала студентов на занятиях по французскому языку; описании экспериментальных данных устной речи студентов на французском языке.

Решенная научная проблема заключается в теоретическом обосновании и разработке педагогической модели развития устной речи на французском языке у студентов через эвристическую методологию, что привело к созданию Механизма эвристического формирования студентов для устной коммуникации на французском языке, который, благодаря предложенным методологическим ориентирам, способствует повышению эффективности процесса преподавания, обучения и оценки французского языка.

Теоретическая значимость исследования подтверждается разъяснением и уточнением понятий устной коммуникации и эвристической методологии; использованием моделей коммуникации; установлением теоретических основ эвристической методологии развития устной речи у студентов на французском языке; определением специфики развития устной речи на французском языке у студентов, разработкой и описанием Механизма эвристического формирования студентов для устной коммуникации на французском языке.

Практическая значимость исследования заключается в праксиологическом вкладе в развитие дидактики французского языка в университетском образовании через разработку Механизма эвристического формирования студентов для устной коммуникации на французском языке, концептуализацию и экспериментальную проверку педагогической модели развития устной речи на французском языке у студентов через эвристическую методологию.

Внедрение научных результатов осуществлялось через экспериментальные исследования, проведенные в Государственном педагогическом университете имени Иона Крянгэ в Кишинёве, с использованием теоретических и праксиологических ориентиров, разработанных и структурированных в педагогической модели развития устной речи на французском языке у студентов через эвристическую методологию, включая участие в национальных и международных конференциях.

ABSTRACT

SAVA Anastasia

The Heuristic Methodology for Developing Students' Oral Communication in French

Doctoral Thesis in Educational Sciences, Chişinău, 2025

Thesis Structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, a bibliography of 220 titles, abstract (in Romanian, Russian, and English), key concepts in Romanian and English, list of abbreviations, 147 pages of main text, 51 tables, 37 figures, 15 appendices.

Publications on the thesis topic: The obtained results are published in 28 scientific papers.

Keywords: communication, oral communication in French, didactic communication, communicative competence, creativity, university education, university didactic technology, heuristic methodology, heuristic strategy, values of oral communication in French.

Research Aim: The aim of the study is to conceptualize, scientifically substantiate, and apply within a university context the Pedagogical Model for developing students' oral communication in French through a heuristic methodology.

Research Objectives: Establish the theoretical and praxiological foundations of the heuristic methodology; Determine the specifics of developing students' oral communication in French through the heuristic methodology; Analyze university curricular products from the perspective of a heuristic approach to studying the French language; Develop and validate the Pedagogical Model for developing students' oral communication in French through the heuristic methodology; Design an experimental approach to capitalize on the heuristic methodology at the process and product levels; Describe the experimental values of students' oral communication in French.

Scientific and Originality: The research introduces a theoretical and praxiological approach to the heuristic methodology for teaching, learning, and assessing the French language, aimed at developing students' oral communication skills; investigates and describes the heuristic methodology for oral communication in French among students; conceptualizes the Pedagogical Model for developing oral communication in French through the heuristic methodology; develops and applies praxiological activities for studying the French language; provides an experimental evaluation of students' communicative potential in French language classes; and describes the experimental values of students' oral communication in French.

Scientific Problem Solved: The research addresses the theoretical foundation and development of the Pedagogical Model for developing students' oral communication in French through the heuristic methodology, identifying the Mechanism of Heuristic Formation for students' oral communication in French. This model, with its proposed methodological guidelines, contributes to enhancing the teaching, learning, and assessment process of the French language.

Theoretical Significance: The theoretical significance is confirmed by clarifying and delimiting the meanings of the concepts of oral communication and heuristic methodology; utilizing communication models; establishing the theoretical foundations of the heuristic methodology for developing students' oral communication in French; determining the specific characteristics of developing oral communication in French among students; and developing and describing the Mechanism of Heuristic Formation for students' oral communication in French.

Practical Value: The research's practical value lies in its praxiological contribution to the development of French language didactics in university education, through the development of the Mechanism of Heuristic Formation for students' oral communication in French, conceptualizing and experimentally validating the Pedagogical Model for developing oral communication in French through the heuristic methodology.

Implementation of Scientific Results: The results were implemented through experimental research conducted at the "Ion Creangă" State Pedagogical University in Chişinău, by capitalizing on the theoretical and praxiological benchmarks developed and structured within the Pedagogical Model for developing students' oral communication in French through the heuristic methodology, including participation in national and international conferences.

SAVA ANASTASIA

**METODOLOGIA EURISTICĂ DE DEZVOLTARE A
COMUNICĂRII ORALE ÎN LIMBA FRANCEZĂ
A STUDENȚILOR**

Specialitatea 533.01 Pedagogie universitară

Rezumatul

tezei de doctor în științe ale educației

Aprobat spre tipar: 22.05.2025

Formatul hârtiei: 60x84 1/16

Hârtie offset. Tipar offset

Tiraj: 50ex

Coli de tipar: 1.4

Comanda nr. 60.....

Centrul Editorial-Poligrafic al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din
Chișinău, str. Ion Creangă, 1